

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพการใช้วารสารภาษาต่างประเทศของห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในด้านปริมาณการใช้ ประเภทวิชาและอายุของวารสารที่มีการใช้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำและจัดบริการด้านวารสารภาษาต่างประเทศตลอดจน เป็นแนวทางพิจารณาการจัดเก็บวารสารภาษาต่างประเทศในระบบชั้นเปิดและระบบชั้นปิดที่เหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ คือ การสำรวจการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ เฉพาะห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใ้รับอย่างสม่ำเสมอจากการ เป็นสมาชิกวารสารชื่อเน่ ๆ โดยเสียค่าบริการหรือได้รับ เป็นอภินันทนาการ หรือได้รับโดยการแลกเปลี่ยนทั้งที่เป็นวารสารฉบับขณหลัง เย็บ เล่มแล้ว หรือเตรียมเย็บ เล่ม และวารสารฉบับปัจจุบันที่ห้องสมุดจะ เย็บ เล่มต่อไป วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ เหล่านี้จัดบริการทั้งในระบบชั้นเปิดและระบบชั้นปิด กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่อยู่ในขอบ เขตดังกล่าวข้างตน 474 ชื่อ เก็บรวบรวมข้อมูลการใช้วารสารภายในห้องสมุดทั้งที่จัดบริการในระบบชั้นเปิดและระบบชั้นปิด รวมทั้งการยืมออกและการยืมระหว่างห้องสมุด โดยแบ่งช่วงระยะเวลาการวิจัยออกเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 14 วัน

สรุปผลการวิจัย

1. วารสารที่มีการใช้

วารสารที่มีการใช้ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 (ตั้งแต่วันที่ 28 กรกฎาคม ถึงวันอังคารที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2525) มีจำนวน 152 ชื่อ รวมจำนวนความถี่ของการใช้วารสารได้ 1,200.5 ครั้ง วารสารที่มีความถี่ของการใช้มากที่สุดในระยะ

การวิจัยครั้งที่ 1 คือ Time จำนวนความถี่ของการใช้ 113 ครั้ง

วารสารที่มีการใช้ในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 (ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 30 สิงหาคม ถึงวันอาทิตย์ที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2525) มีจำนวน 178 ชื่อ รวมจำนวนความถี่ของการใช้วารสารใด 1,221 ครั้ง วารสารที่มีความถี่ของการใช้มากที่สุดในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 คือ Time จำนวนความถี่ของการใช้ 114 ครั้ง

วารสารที่มีการใช้ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รวมกันมีจำนวน 206 ชื่อ (มีการใช้วารสารในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ซ้ำชื่อกัน 124 ชื่อ) รวมจำนวนความถี่ของการใช้วารสารทั้งหมด 2,421.5 ครั้ง

2. ความสัมพันธ์ของวารสารที่มีความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยทั้ง 2 ครั้ง

ความสัมพันธ์ของวารสารที่มีความถี่ของการใช้มาก 30 ชื่อแรกในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เขาไกล 1.00 และนวิจัยโคหคสอความมึนัยสำคัฒูทางสถิติโดยนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ไอมาคำวณหาค่า t เทากับ 5.97 จากตาราง t มีค่าระหว่าง 2.750-2.704 ผลปรากฏว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของวารสารที่มีความถี่ของการใช้มาก 30 ชื่อแรกของระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สรุปได้ว่าวารสารที่มีความถี่ของการใช้มาก 30 ชื่อแรกของระยะการวิจัยทั้ง 2 ครั้ง มีความสัมพันธ์กันตรงตามสมมติฐานของการวิจัยนี้

3. วารสารที่มีการใช้และจำนวนความถี่ของการใช้วารสารคิดเป็นร้อยละ

วารสารที่มีการใช้ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 มีจำนวน 152 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 32.07 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย (474 ชื่อ) จำนวนความถี่ของการใช้วารสารรวม 1,200.5 ครั้ง ปรากฏว่าวารสารจำนวน 48 ชื่อแรกมีจำนวนความถี่ของการใช้มากคิดเป็นร้อยละ 80.17 ของการใช้วารสารทั้งหมดในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และวารสารที่มีการใช้มาก 48 ชื่อดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 10.13 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย

วารสารที่มีการใช้ในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 จำนวน 178 ชื่อคิดเป็นร้อยละ 37.55 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย (474 ชื่อ) จำนวนความถี่ของการใช้วารสารรวม 1,221 ครั้ง ปรากฏว่าวารสารจำนวน 53 ชื่อแรกมีจำนวนความถี่ของการใช้มากที่สุดเป็นร้อยละ 80.26 ของการใช้วารสารทั้งหมดในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 และวารสารที่มีการใช้มากที่สุด 53 ชื่อนี้คิดเป็นร้อยละ 11.18 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย

วารสารที่มีการใช้ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รวมกันมีจำนวน 206 ชื่อคิดเป็นร้อยละ 43.46 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย (474 ชื่อ) จำนวนความถี่ของการใช้วารสารรวม 2,421.5 ครั้ง ปรากฏว่าวารสารที่มีความถี่ของการใช้มากที่สุดเป็นร้อยละ 80.14 ของการใช้วารสารทั้งหมดเป็นวารสารจำนวน 55 ชื่อแรกซึ่งคิดเป็นร้อยละ 11.60 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย

ผลการวิจัยข้อนี้ต่างกับสมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้ที่ว่า "วารสารภาษาต่างประเทศที่มีการใช้มากที่สุดประมาณร้อยละ 80 มีเพียงประมาณร้อยละ 20 ของจำนวนวารสารภาษาต่างประเทศในหอสมุดที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย (474 ชื่อ)"

4. อายุของวารสารที่มีการใช้

วารสารที่มีการใช้มากที่สุด คือ วารสารที่มีอายุระหว่าง 0-5 ปี (ปีพิมพ์ 1972-1982) ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 มีจำนวนความถี่ของการใช้ 999 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 83.21 ในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 มีจำนวนความถี่ของการใช้ 1,004 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 82.23 และในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รวมกันมีจำนวนความถี่ของการใช้ 2,003 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 82.72

วารสารที่มีการใช้น้อยที่สุด คือ วารสารที่มีอายุระหว่าง 16-46 ปี (ปีพิมพ์ 1936-1966) ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 จำนวนความถี่ของการใช้ 1 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 0.08 ในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 จำนวนความถี่ของการใช้ 10 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 0.82 และในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รวมกัน มีจำนวนความถี่ของการใช้ 11 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 0.45

ผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า "วารสารภาษาไทยทั่วประเทศ ฉบับที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี มีการใช้มากกว่าวารสารฉบับที่มีอายุสูงกว่า 5 ปี"

5. ประเภทวิชาของวารสาร

วารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยมี เนื้อหาครอบคลุมประเภทวิชาต่าง ๆ รวม 19 ประเภทวิชา วารสารประเภทวิชา เศรษฐศาสตร์ และพาณิชย์ศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด คือ 136 ชื่อคิดเป็นร้อยละ 28.69

ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้วารสารที่มี เนื้อหาครอบคลุมประเภทวิชาต่าง ๆ ดังนี้ ประเภทวิชาที่มีการใช้มากที่สุด คือ ประเภทวิชา เศรษฐศาสตร์ และพาณิชย์ศาสตร์ มีจำนวน 39 ชื่อคิดเป็นร้อยละ 18.66 และประเภทวิชาที่มีการใช้น้อยที่สุด คือ กฎหมายมีจำนวน 1 ชื่อคิดเป็นร้อยละ 0.48

อภิปรายผลการวิจัย

1. วารสารที่มีการใช้

ผลการวิจัยการใช้วารสารในห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่เกี่ยวกับวารสารที่มีการใช้ มีข้อที่น่าสนใจ เกิดประการหนึ่ง คือ จำนวนรายชื่อวารสารที่มีการใช้และจำนวนความถี่ของการใช้วารสารในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 มีมากกว่าในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 (ระยะการวิจัยครั้งที่ 1 ได้รายชื่อวารสารที่มีการใช้ 152 ชื่อ จำนวนความถี่ของการใช้ 1,200.5 ครั้ง และระยะการวิจัยครั้งที่ 2 ได้รายชื่อวารสารที่มีการใช้ 178 ชื่อ จำนวนความถี่ของการใช้ 1,221 ครั้ง) เหตุที่ผลการวิจัยเป็น เช่นนี้อาจจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เนื่องจากช่วงเวลาหลังจากระยะการวิจัยครั้งที่ 1 (ประมาณปลายเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2525) ถึงระยะการวิจัยครั้งที่ 2 (ประมาณกลางเดือนกันยายน พ.ศ. 2525) มีวารสารได้รับขอมูลเกี่ยวกับรายชื่อวารสารเพิ่มเติมจากแหล่งขอมูลต่าง ๆ ทำให้มีการใช้วารสารเพิ่มจำนวนมากขึ้น และจำนวน

ความถี่ของการใช้วารสารในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นจากระยะการวิจัยครั้งที่ 1 ควบ

1.2. จากการเปรียบเทียบระยะการวิจัยกับปฏิทินการศึกษาของ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะเห็นว่าระยะการวิจัยครั้งที่ 2 เป็นช่วงเวลาหลังจาก การที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีการถอนลักษณะวิชาโดยที่นักศึกษาจะได้อักษร P ใน ลักษณะวิชาที่ขอถอน ช่วงเวลานักศึกษายังไม่ได้ถอนลักษณะวิชาที่จดทะเบียนไว้ กำลังเร่งทำรายงานประกอบการศึกษาวิชาต่าง ๆ และเตรียมตัวสอบไล่ประจำภาค การศึกษา ทำให้มีการใช้วารสารมากกว่าในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงเวลา หลังจากการที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีการเพิ่มและถอนลักษณะวิชาโดยลักษณะวิชาที่ขอ ถอนไม่ปรากฏในระยะ เบื้องต้น และเป็นช่วงเวลาที่เกิดภาคการศึกษาใหม่มาไม่นาน ส่วนใหญ่ นักศึกษาจะใช้วารสารในช่วงนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาวิชาต่าง ๆ ตามที่ อาจารย์ผู้สอนแนะนำ

1.3 จากประสบการณ์การปฏิบัติงานในหอวารสาร หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ของ ผู้วิจัย พบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่ไม่มีวารสารกลมใจหรือหัวใจ โดยเฉาะ และความนิยมในการใช้อาจมีอยู่ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งมากน้อย ต่างกัน ทั้งนี้ความนิยมในการใช้มักเปลี่ยนแปลงไปตามแหล่งขอมูลที่ได้รับวารสาร นั้น ๆ เช่น วิชา เป็นนักศึกษาได้รับมอบหมายจากอาจารย์ให้อ่านบทความจากวารสาร ชื่อใดชื่อหนึ่งทำให้วารสารชื่อนั้น ๆ มีการใช้มากในช่วงระยะเวลานั้น ต่อมาอาจารย์ แนะนำให้นักศึกษาอ่านบทความจากวารสารชื่อนั้น วารสารชื่อใหม่จะมีการใช้มาก ในระยะเวลาต่อมา เป็นต้น

ข้อที่น่าสนใจ เกิดประการหนึ่ง เกี่ยวกับการวิจัยค้นคว้าวารสารที่มีความถี่ต่อ การใช้ คือ รายชื่อวารสารที่มีความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 เป็นวารสารวิชาการทั่วไปมากกว่าวารสารวิชาการเฉพาะด้าน เช่น Time Newsweek, Far Eastern Economic Review, Reader's Digest

และ Holiday Time in Thailand เป็นคน ที่เป็น เช่นนี้ เนื่องจาก
 นโยบายการบริหารงานระบบศูนย์รวมของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 กำหนดให้หอสมุดคณะและหอสมุดสถาบันทั้ง เป็นหอสมุด เฉพาะทาง จัดหาวารสาร
 เฉพาะสาขาวิชาไว้ให้บริการแก่ผู้ใช้ หอสมุด เฉพาะทาง เหล่านี้จึงมีวารสารที่เป็น
 วารสารวิชาการ เฉพาะทาง เท่านั้น ทั้งนี้หอสมุดกลางจะเป็นแหล่งสะสมวารสารที่
 จำเป็นอื่น ๆ ใดแก่ วารสารทั่วไป วารสารวิชาการทั่วไปและวารสารวิชาการ
 เฉพาะทาง ในแก๊งค์ทั้งมหาวิทยาลัยไทยร่วมกัน โดยที่หอสมุดกลางและหอสมุด
 เฉพาะทางไม่จำเป็นต้องจัดหาวารสารซ้ำซ้อนกัน เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณใน
 การจัดซื้อวารสาร และทำให้สามารถใช้จ่ายเงินซื้อวารสาร เพิ่มรายชื้อมากขึ้น สาเหตุ
 นี้ทำให้วารสารชื้อที่มีความถี่ของการใช้มาก เป็นวารสารวิชาการทั่วไปซึ่งจัดไว้บริการ
 และจัดเก็บ เฉพาะที่หอสมุดกลาง เท่านั้น ถึงแม้การใ้ชวารสาร
 วิชาการ เฉพาะทางในหลายประ เภทวิชา เป็นจำนวนหลายชื้อ เช่น มีการใ้ชวารสาร
 ประ เภทวิชา เศรษฐศาสตร์และพาณิชยศาสตร์มากที่สุด จำนวน 39 ชื้อ เป็นคน ทั่ว
 จำนวนความถี่ของการใ้ชวารสารวิชาการ เฉพาะทางแต่ละชื้อนั้นน้อยกว่าจำนวนความ
 ถี่ของการใ้ชวารสารวิชาการทั่วไปและชื้อมาก ส่วนวารสารวิชาการ เฉพาะทาง
 หลายสาขาวิชาผู้ใ้ชต้อง ไปที่หอสมุดคณะหรือหอสมุดสถาบันของตนที่ เปิดสอนสาขา
 วิชานั้น หรือของสถาบันที่ เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานั้น ๆ

ข้อที่น่าสนใจ เกิดอีกประการหนึ่ง เกี่ยวกับผลการวิจัยคานวารสารที่ใ้ช คือ
 จากจำนวนวารสารที่อยใ้ชในหอ เขตการวิจัย 474 ชื้อ มีวารสารที่ใ้ชในระยะ
 การวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รวมกัน เป็นจำนวน เพียง 206 ชื้อคิด เป็นร้อยละ 43.46
 ของจำนวนวารสารที่อยใ้ชในหอ เขตการวิจัย สาเหตุสำคัญที่ทำให้ใ้ชวารสารใน
 หอสมุด เป็นจำนวนน้อยชื้อเช่นนี้ เนื่องจากนโยบาย การบริหารงานระบบศูนย์รวม
 ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ใ้ชสามารถ
 ใ้ชวารสารที่ตนต้องการได้ทั้งจากหอสมุดกลางและหอสมุด เฉพาะทางอื่น ๆ ในมหา-
 วิทยาลัยธรรมศาสตร์ การใ้ชวารสารของผู้ใ้ชจึงกระจายตามหอสมุดทุก ๆ แห่งใน
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "โครงการจัดตั้งสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์," หน้า 9 (อีกสำเนา.)

ผลการวิจัยการใช้วารสารในหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ครั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เปรียบเทียบจำนวนวารสารที่มีการใช้ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 นั้น ปรากฏผลต่างจากผลการวิจัยของ พาเมลา ทิป เบทส์ ซึ่งได้ผลว่าในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 มีจำนวนวารสารและจำนวนความถี่ของการใช้มากกว่าในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 โดยงานวิจัยของพาเมลา ทิป เบทส์ พบว่าในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 วารสารที่มีการใช้มีจำนวน 269 ซึ่งมีจำนวนความถี่ของการใช้ 727 ครั้ง และในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 วารสารที่มีการใช้มีจำนวน 201 ซึ่งมีจำนวนความถี่ของการใช้ 533 ครั้ง¹

สำหรับผลการวิจัยการใช้วารสารในหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งพบว่ามีการใช้วารสาร เป็นจำนวนน้อยนั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของพาเมลา ทิป เบทส์ ซึ่งได้ผลว่า จากวารสารที่มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 211,795 ชื่อนี้ ในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 มีการใช้วารสารจำนวน 269 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.13 และในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 มีการใช้วารสารจำนวน 209 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.10² แต่ต่างจากผลการวิจัยของจาค เกอลิน เอ. แมกซิน ซึ่งได้ผลการวิจัยว่ามีการใช้วารสาร เป็นจำนวนถึงร้อยละ 77 ของวารสารทั้งหมดที่มีอยู่ในหอสมุด³

2. ความสัมพันธ์ของวารสารที่มีความถี่การใช้มากในระยะการวิจัยทั้ง 2 ครั้ง

จากการวิจัยการใช้วารสารในหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของวารสารที่มีความถี่การใช้

¹Tibbetts, "A Method for Estimating the In House Use of the Periodical Collection in the University of Minnesota Bio-Medical Library," p.39.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 38-39

³Maxin, "Periodical Use and Collection Development," p.253.

มากในระยะการวิจัยทั้ง 2 ครั้ง 0.71 ถือว่ามีค่าอยู่ในระดับสูง คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1.00 ความสัมพันธ์ของวารสารที่มีความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยทั้ง 2 ครั้งหมายความว่า วารสารที่มีความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 นั้น จะมีความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 เช่นเดียวกับวารสารที่มีความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยครั้งที่ 2 นั้นมีความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 ด้วย เหตุที่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากลักษณะการใช้วารสารของผู้ใช้มักจะนิยมใช้วารสารชื่อใดชื่อหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น วารสารชื่อที่อาจารย์แนะนำให้อ่าน หรือ วารสารชื่อเรื่องที่ตรงกับสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นต้น ประกอบกับวารสารชื่อที่มีความถี่ของการใช้มากเป็นวารสารวิชาการทั่วไปก็กล่าวมาแล้วในผลการวิจัยที่เกี่ยวกับวารสารที่มีการใช้ ผู้ใช้จะใช้วารสารชื่อดังกล่าวนี้บ้างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกันต่างกับวารสารวิชาการ เฉพาะด้านซึ่งผู้ใช้จะใช้ เมื่อมีความจำเป็นทางการศึกษาหรือในหน้าที่การงาน เท่านั้น

ผลการวิจัยค่านิยมความสอดคล้องกันงานวิจัยของพา เมลา ทิม เบทท์ส ซึ่งใช้ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของวารสารที่มีความถี่การใช้มากในการวิจัยทั้ง 2 ครั้ง 0.80² เมื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของวารสารที่มีความถี่การใช้มากในระยะการวิจัยทั้ง 2 ครั้ง จากงานวิจัยของพา เมลา ทิม เบทท์ส และจากงานวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัยของทิมเบทท์สนั้นสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัยครั้งนี้พอสมควร ที่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากวารสารที่มีความถี่ของการใช้มากในระยะการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ในงานวิจัยของทิมเบทท์สนั้นมีจำนวนความถี่ของการใช้ใกล้เคียงกันมากกว่าในงานวิจัยครั้งนี้

¹ ทรายละ เตียคัพผลการวิจัยเกี่ยวกับวารสารที่มีการใช้หน้า 106-138.

² Tibbetts, "A Method for Estimating the In House Use of the Periodical Collection in the University of Minnesota Bio-Medical Library," p.42.

3. วารสารที่มีการใช้และจำนวนความถี่ของการใช้วารสารคิดเป็น

ร้อยละ

จากการวิจัยการใช้วารสารในหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ครั้งนี้ ในการวิจัยขอมูลเกี่ยวกับวารสารที่มีการใช้และจำนวนความถี่ของการใช้วารสารคิดเป็นร้อยละ โดยข้อสังเกตเกี่ยวกับวารสารที่มีจำนวนความถี่ของการใช้มาก ดังนี้ จากระยะเวลาการวิจัยครั้งที่ 1 วารสารจำนวน 48 ชื่อแรกที่มีจำนวนความถี่ของการใช้มากคิดเป็นร้อยละ 80.17 ของการใช้วารสารทั้งหมด ในระยะเวลาการวิจัยครั้งที่ 1 (1,200.5 ครั้ง) และวารสารที่มีการใช้มาก 48 ชื่อดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 10.13 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย จากระยะเวลาการวิจัยครั้งที่ 2 วารสารจำนวน 53 ชื่อแรกที่มีจำนวนความถี่ของการใช้มากคิดเป็นร้อยละ 80.26 ของการใช้วารสารทั้งหมดในระยะเวลาการวิจัยครั้งที่ 2 (1,221 ครั้ง) และวารสารที่มีการใช้มาก 53 ชื่อดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 11.18 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย และจากระยะเวลาการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 รวมกัน วารสารจำนวน 55 ชื่อแรกที่มีจำนวนความถี่ของการใช้มากคิดเป็นร้อยละ 80.14 ของการใช้วารสารทั้งหมด (2,421.5 ครั้ง) และวารสารที่มีการใช้มาก 55 ชื่อดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 11.60 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย กล่าวคือวารสารที่มีความถี่ของการใช้มากในหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นเพียงวารสารจำนวนน้อยในหอสมุดเท่านั้น ปัจจุบันสำคัญที่กล่าวทำให้วารสารที่มีความถี่ของการใช้มาก เป็นเพียงวารสารจำนวนน้อยในหอสมุดเท่านั้น สรุปเป็นข้อ ๆ ได้ ดังต่อไปนี้

3.1 สืบเนื่องจากปัญหาเรื่องคู่มือช่วยคนความทความในวารสารภาษาต่างประเทศ ถึงผลการสำรวจการใช้วารสารในหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุดนั้น พบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความพอใจในกรณีวารสารภาษาต่างประเทศในระดับปานกลาง และที่น่าสนใจ เกิด คือ ผู้ใช้ที่ไม่เคยปฏิบัติตามเกี่ยวกับความพอใจในกรณีวารสารภาษาต่างประเทศนั้นคิดเป็นร้อยละ 44.77¹

¹ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "สำรวจการใช้วารสารในหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์," (พิมพ์สืบ.)

ผู้วิจัยคาดว่าผู้ใช้ไมคอมพิวเตอร์ เนื่องจากผู้ใช้เหล่านี้ไม่รู้จักหรือไม่เคยใช้กรรมวิธี
การสื่อสารภาษาต่างประเทศนั้นเอง ซึ่งมีผลให้ผู้ใช้ไม่สามารถทนทานต่อความจาก
การสื่อสารภาษาต่างประเทศได้อย่างกว้างขวางเท่าที่ควร

3.2 เมื่อผู้ใช้มีปัญหาเกี่ยวกับกรรมวิธีสื่อสารภาษาต่างประเทศ
ดังกล่าวในข้อ 3.1 แล้ว ผู้ใช้ผู้ใช้ของใช้วิชิตทนทานต่อความจากการสื่อสารภาษาต่าง
ประเทศด้วยวิธีการอื่น ดังปรากฏในงานวิจัยของงานวารสาร สำนักหอสมุด มหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่าผู้ใช้วิธีการค้นหาสิ่งพิมพ์ในห้องวารสารด้วยวิธีการต่าง ๆ
เรียงลำดับจากวิธีการที่ใช้จากมากไปน้อย คือ ค้นหาวารสารเองตามชั้น ใ้กรับ
คำแนะนำจากบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ ใ้กรับคำแนะนำจากบุคคลอื่น ๆ เช่น
อาจารย์และเพื่อน ผู้ใช้ผู้รับรายชื่อบรรณารักษ์ในสำนักหอสมุดใช้กรรมวิธีสื่อสารภาษา
ต่างประเศและศึกษาจากเอกสารใช้ของสมุด¹ จากการที่ผู้ใช้นิยมค้นหาวารสาร
ตามชั้นและมีวิธีการเลือกวารสารจากชื่อของวารสารว่าตรงกับเรื่องของตนเอง การ
ทำใ้มีการใช้วารสารเรียงจำนวนไม่ก้อเท่านั้น

3.3 ปัญหาการอ่านสิ่งพิมพ์เป็นภาษาต่างประเทศ ผู้ใช้ส่วน
ใหญ่นิยมใช้สิ่งพิมพ์เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศ ดังปรากฏผลในการ
สำรวจการใช้วารสารของงานวารสาร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
ผลการวิจัยของ วานิดา จินตนาวิรัตน์ การใ้ผู้ใช้นิยมใช้วารสารไทยมากกว่าวารสาร
ภาษาต่างประเทศนี้ ผู้วิจัยคาดว่าเนื่องจากผู้ใช้ไม่สนใจใ้ใช้ในภาษาต่างประเทศ
จึงนิยมใช้วารสารภาษาไทยเป็นหลัก และจะใช้วารสารภาษาต่างประเทศเฉพาะที่
จำเป็น เช่น ใ้กรับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนใ้ศึกษาวารสารอื่น ๆ หรือใ้หา
ทนทานต่อความจากการสื่อสารอื่น ๆ หรือใ้มีบทความใ้ในวารสารภาษาไทยใ้คน

¹ เรื่องเดียวกัน

วานิดา จินตนาวิรัตน์, "การศึกษาปัญหาการใช้บริการหนังสือสมุดกลางของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์," หน้า 123-124.

ปัจจัยเหล่านี้ทำให้วารสารที่มีจำนวนความถี่ของการใช้มากถึงร้อยละ 80 มีจำนวนเพียงประมาณร้อยละ 11 ของจำนวนวารสารที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย (474 ชื่อ) ซึ่งหมายความว่าผลการวิจัยของการใช้วารสารในแง่ของต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ ริชาร์ด แอด. ทูสเวลล์¹ ซึ่งมีสาระสำคัญว่าวารสารที่มีจำนวนความถี่ของการใช้มากถึงร้อยละ 80 เป็นวารสารจำนวนร้อยละ 20 ของจำนวนวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุด (หรือในขอบเขตการวิจัย) ทั้งนี้อาจคาดเคลื่อนเป็นหลักเกณฑ์การใช้วารสาร 75/25 ซึ่งมีสาระสำคัญว่าวารสารที่มีจำนวนความถี่ของการใช้มากถึงร้อยละ 75 เป็นวารสารจำนวนร้อยละ 25 ของวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุด (หรือในขอบเขตการวิจัย) ผลการวิจัยการใช้วารสารภายในห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังตรงกับผลการวิจัยของพา เมลา นีย์ เบทส์ตี โดยพบว่า ในระยะการวิจัยที่ 1 วารสารที่มีจำนวนความถี่ของการใช้ร้อยละ 68 คิดเป็นวารสารร้อยละ 28 ของวารสารทั้งหมด ในระยะการวิจัยที่ 2 วารสารที่มีจำนวนความถี่ของการใช้ร้อยละ 64 คิดเป็นวารสารร้อยละ 29 ของวารสารทั้งหมด และในระยะการวิจัยที่ 1 และที่ 2 รวมกัน วารสารที่มีจำนวนความถี่ของการใช้ร้อยละ 77 คิดเป็นวารสารร้อยละ 47 ของวารสารทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การใช้วารสาร 75/25 ของ ริชาร์ด แอด. ทูสเวลล์ แต่เมื่อเทียบกับผลการวิจัยของดอว์เรนซ์ เจ. เพิร์ค และโนแอล แวน พลิส² ซึ่งพบว่าวารสารที่มีการใช้ 100 ชื่อแรก (คิดเป็นร้อยละ 12.44 ของวารสารทั้งหมด 804 ชื่อ) มีจำนวนความถี่ของการใช้ประมาณร้อยละ 72.4 ของการใช้วารสารทั้งหมด และวารสารที่มีการใช้ 150 ชื่อแรก (คิดเป็นร้อยละ 18.66 ของวารสารทั้งหมด 804 ชื่อ) มีจำนวนความถี่ของการใช้ประมาณร้อยละ 83.80 ของการใช้วารสารทั้งหมด ปรากฏว่าผลการวิจัยการใช้วารสารภายในห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ครั้งนี้มีแนวโน้มใกล้เคียงกับผลการวิจัยของดอว์เรนซ์ เจ. เพิร์ค และโนแอล แวน พลิส

¹Trueswell, "Some Behavioral Pattern of Library Users : the 80/20 Rules" p.405-461.

²Perk and Pulis, "Periodical Usage in an Education-Psychology Library," p.306.

4. อายุของวารสารที่มีการใช้

จากการวิจัยการใช้วารสารในหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ครั้งนี้ พบว่าวารสารที่มีการใช้มากที่สุดมีอายุประมาณ 0-5 ปี สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากผู้ใช้ต้องการความสะดวกทันสมัยจากวารสารฉบับใหม่ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญของวารสารกลางคือ เป็นสิ่งพิมพ์เสนอบทความหรือข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าใหม่ ๆ ทางวิชาการไว้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ปีพิมพ์ของวารสารที่มีการใช้มากที่สุดเกินร้อยละ 1 ของการใช้วารสารทั้งหมดนั้น เป็นวารสารฉบับปีพิมพ์ 1970-1982 ส่วนวารสารฉบับปีพิมพ์ 1969 และฉบับย้อนหลังมากกว่านั้นมีการใช้น้อย ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากวารสารฉบับปีพิมพ์ 1970-1982 ทางหอสมุดจัดให้บริการในระบบชั้นเปิดผู้ใช้สามารถหยิบใช้โดยสะดวกเอง ส่วนวารสารฉบับปีพิมพ์ 1969 และฉบับย้อนหลังมากกว่านั้นจัดให้บริการในระบบชั้นปิด เมื่อผู้ใช้ต้องการใช้วารสารดังกล่าวต้องติดต่อบริษัทเช่าหนังสือ ซึ่งก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้ใช้และคงใช้เวลา รอคอยด้วย

ผลการวิจัยด้านอายุของวารสารที่มีการใช้สอดคล้องกับผลการวิจัยด้านอายุของวารสารที่มีการใช้ในงานวิจัยของต่างประเทศหลาย เรื่องซึ่งมีแนวโน้มใกล้เคียงกันว่า วารสารที่มีอายุน้อยโดยเฉพาะช่วงอายุ 0-5 ปี จะมีการใช้มากกว่าวารสารที่มีอายุมาก โคแก งานวิจัยของ เอเลน โคแวกส์¹ โดยผลการวิจัยว่าวารสารที่มีอายุ 1 ปีมีการใช้มากที่สุด งานวิจัยของ ฮาเมลดา ทิมเบตส์² พบว่าวารสารที่มีการใช้มากที่สุด คือ วารสารที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี งานวิจัยของ โจน เอ็ม. บี. สมิท³ พบว่าวารสารที่มีอายุระหว่าง 0-5 ปีนั้นมีการใช้มากกว่าวารสารที่มีอายุมากกว่า 15 ปี

¹Kovacs, "Analysis of One Year's Circulation at the Downstate Medical Center Library," p.45.

²Tibbetts, "A Method for Estimating the In House Use of the Periodical Collection in the University of Minnesota Bio-Medical Library," p.45.

³Smith, "A periodical Use Study at Children's Hospital of Michigan," p.67.

งานวิจัยของอดว เวนท์ เจ. เพิร์ค และโนแอต แวน पुलิส¹ พบว่าวารสารที่มีอายุระหว่าง 5 ปีมีการใช้ประมาณร้อยละ 76 ของการใชวารสารทั้งหมด งานวิจัยของแมนซ์ พี. จอห์นสัน² พบว่าผู้ใช้ของสมาชิกวารสารที่มีอายุประมาณ 5 ปีมากถึงร้อยละ 65 ของการใชวารสารทั้งหมด และจากการวิจัยของอัลเลน เคนท์และคณะ³ พบว่าวารสารที่มีอายุระหว่าง 1-15 ปีมีการใช้มากถึงร้อยละ 90 ของการใช้ทั้งหมด

5. ประเภทวิชาของวารสาร

จากการวิจัยการใช้วารสารในห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่าวารสารที่มีการใช้มากมีเนื้อหาครอบคลุมประเภทวิชาต่าง ๆ ดังนี้ ประเภทวิชา เศรษฐศาสตร์และพาณิชยศาสตร์ ประเภทวิชา รัฐศาสตร์ ประเภทวิชา ปรัชญา-ศาสนา ประเภทวิชาบรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์ และประเภทวิชา สังคมวิทยา เหตุที่มีการใช้วารสารในประเภทวิชาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมากคาดว่าเป็นเนื่องจากวารสารประเภทวิชาเหล่านี้บางประเภทวิชามีเนื้อหาตรงกับสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดสอนถึงระดับปริญญาโท ซึ่งทำให้เกิดการค้นคว้าวารสารภาษาต่างประเทศในประเภทวิชาเหล่านี้มากขึ้น โดยเฉพาะวารสารประเภทวิชา เศรษฐศาสตร์และพาณิชยศาสตร์ วารสารประเภทวิชา รัฐศาสตร์ และวารสารประเภทวิชา สังคมวิทยา สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ใช้วารสารภาษาต่างประเทศบางประเภทวิชา มาก เช่น ประเภทวิชาปรัชญา-ศาสนา และบรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์ เนื่องจากในสาขาดังกล่าวมีวารสาร ตำรา หรือสิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยน้อย ประกอบกับอาจารย์ผดสอนวิชานั้น ๆ ระบุหรือแนะนำให้นักศึกษาใช้วารสารภาษาต่างประเทศ จึงทำให้มีการใช้วารสารประเภทวิชานั้น ๆ มาก

¹Perk and Pulis, "Periodical Usage in an Education-Psychology Library," p.305.

²Johnson, "Legal Periodical Usage Survey Method and Application," p.183.

³Kent, Use of Library Materials : the University of Pittsburgh Study, p.115.

ผลของการวิจัยการใ้ช้วารสารค้านั้นต่างจากผลของการวิจัยของ เคื่อนใจ เกียวซี ซึ่งพบว่าวารสารที่นักศึกษาสนใจอ่านและใช้ประกอบการศึกษามากกว่าวารสารอื่น ๆ คือ วารสารประวัติศาสตร์ วารสารภูมิศาสตร์ และวารสารวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้คง เนื่องจากลักษณะหลักสูตรตลอดจนการ เรียนการสอนของสถาบันการศึกษาทั้ง 2 แห่ง แตกต่างกันไป โดยเฉพาะวิชาของวารสารที่มีการใช้แตกต่างกัน

การนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูล เบื้องต้นสำหรับห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในการที่จะศึกษาหรือสัง เกตการณ์การใช้วารสารในโอกาสต่อไป เพื่อให้ข้อมูลที่เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประกอบการพิจารณา เบื้องต้นวารสารชื่อที่มีการใช้มาก ส่วนวารสารชื่อที่ไม่มีการใช้หรือมีการใช้น้อยอาจจัดหาหรือจัดเก็บในรูปวัสดุย่อส่วน เพื่อประหยัดงบประมาณและพื้นที่ในการจัด เก็บวารสาร
3. ห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรนำผลการวิจัยที่ความถี่ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ เป็นจำนวนน้อยชื่อนั้น เสนอต่อคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อร่วมมือกันหาทางสนับสนุนให้นักศึกษาใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศมากขึ้นกว่าเดิม
4. ห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ควรหาวิธีการส่งเสริมให้มีการใช้วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ เพิ่มขึ้น เช่น คุยวิธีการจัดนิทรรศการวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

¹ เคื่อนใจ เกียวซี, "การใช้วารสารวิชาการของนักศึกษาวิทยาลัยครู กำแพงเพชร," หน้า จ.

5. หอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ควรพิจารณาหาวิธีการใหม่ไร้อุปสรรคที่วารสารภาษาต่างประเทศและคู่มือช่วยคนหาวารสารภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลจากวารสารหลายชื่อเรื่องอื่น ทำให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นและควรพิจารณาหาวิธีการหาวารสารภาษาต่างประเทศที่หอสมุด เชียงบประมาณจัดหาไมโครฟิล์มก็จะมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นด้วย

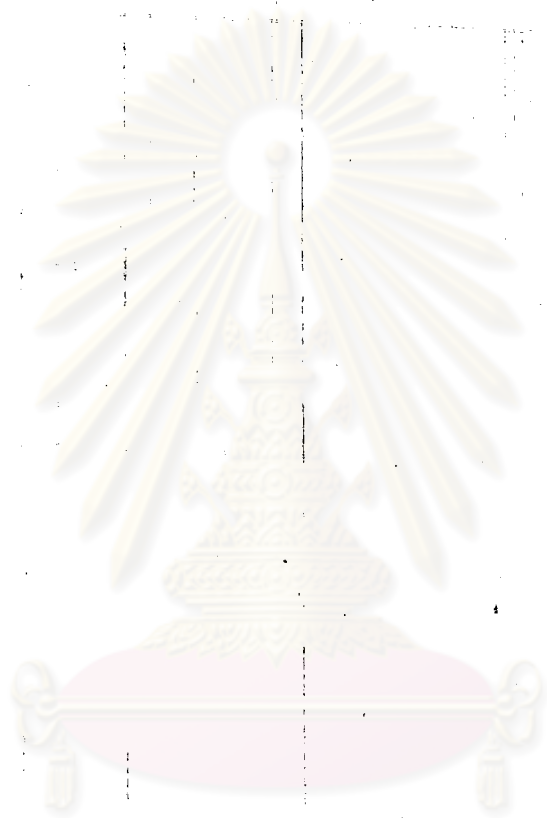
6. ผลการวิจัย เป็นการยืนยันให้หอสมุดทราบว่าการจัดบริการวารสาร ปีพิมพ์ 1970-1982 ไว้ในระบบชั้นเปิดนั้นถูกต้อง เหมาะกับสภาพการใช้วารสารแล้ว และกรณีของหอสมุดกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ห้องวารสารประสบปัญหาความชื้นที่ห้องอ่าน หรือพื้นที่จัดเก็บวารสารระบบชั้นเปิดภายในห้องวารสารไม่เพียงพอให้ หอสมุดฯ อาจพิจารณาจัดเก็บเอกสารที่มีอายุเกิน 5 ปี (ปีพิมพ์ 1977 และย้อนหลังมากกว่านั้น) ไว้ในระบบชั้นปิด ทั้งนี้ห้องวารสารควรเพิ่มบุคลากรให้มากพอที่จะให้บริการวารสารในระบบชั้นปิดแก่ผู้ใช้ได้อย่างสะดวกและทันต่อความต้องการของผู้ใช้ด้วย

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรนำวิธีการ เก็บข้อมูลการใช้วารสารภายในห้องสมุดวิธีการอื่น ๆ มาใช้ประกอบการวิจัยในอนาคต เช่น อาจใช้วิธีแทรกแบบสอบถามแนบกับตัว เล่มวารสาร เพื่อสอบถามพฤติกรรมหรือวัตถุประสงค์ของการใช้วารสาร เป็นต้น และนำข้อมูล เหล่านี้มาประกอบการวิจัยต่อไป

2. การวิจัยครั้งนี้วิจัยศึกษา เฉพาะการใช้วารสารในภาคคนของปีการศึกษาเท่านั้น และเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้วารสาร เฉพาะในช่วงระยะเวลาการวิจัยที่กำหนดขึ้น เท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการ เก็บข้อมูลการใช้วารสารในภาคปลายของปีการศึกษาด้วย และควร เก็บรวบรวมข้อมูลการใช้วารสารในระยะเวลาที่นานกว่าการวิจัยครั้งนี้ อาจเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้วารสารตลอดภาคการศึกษาก็ได้ ซึ่งการ เก็บข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ได้ข้อมูลการใช้วารสารที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ควรวิจัยการใช้วารสารในห้องสมุดเฉพาะตามแต่ละแห่งในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กาย เพื่อจะนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการบริหารงานคานวารสารของสำนักหอสมุดใดที่ยังขึ้นต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย